

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 19252
Tarih : 14.06.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 14/06/2022 11:44
Sayı: E-120.10-1031896

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de insan hakları savunucuları ve sivil toplum aktörleri insan hakları ihlallerinin engellenmesi ve insan haklarının hayata geçirilmesi amacıyla yürüttükleri çalışmaları, insan hakları ihlallerini görünür kıldıkları ve yetkililerin insan haklarına aykırı politika ve uygulamalarına karşı yürüttükleri faaliyetleri nedeniyle baskı, engel ve zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. İnsan hakları savunucularına karşı şiddetin, nefretin, ayrımcılığın ve düşmanlığın beslendiği iklimin ortadan kaldırılması ve insan hakları savunucularına yönelik baskı ve engellemelerin tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa’nın 98’inci İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Av. Abdullah Koç
HDP Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de insan hakları savunucuları ve sivil toplum aktörleri insan hakları ihlallerinin engellenmesi ve insan haklarının hayata geçirilmesi amacıyla yürüttükleri çalışmaları, insan hakları ihlallerini görünür kıldıkları ve yetkililerin insan haklarına aykırı politika ve uygulamalarına karşı yürüttükleri faaliyetleri nedeniyle baskı, engel ve zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Tespit edilen bu engeller, yargısal taciz, idari taciz, tehdit, hedef gösterme ve misillemeler, barışçıl toplantı ve gösteri yapma yasakları yöntemleriyle ortaya çıkmaktadır. Toplama bakıldığında, 1 Eylül 2021-31 Aralık 2021 tarihleri arasında 1220 insan hakları savunucusuna yönelik olarak yargısal taciz, idari taciz, tehdit ve misilleme müdahalelerinden en az biri veya birkaçı birden uygulanmıştır.

Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) tarafından Adana, Ankara, Diyarbakır, İstanbul, İzmir, Van ve çevre illerindeki insan hakları savunucularına yönelik baskı ve zorlukları tespit etmek ve savunucular ile dayanışmayı güçlendirmek amacıyla kurulan Bölgesel Dayanışma ve İş Birliği Grupları tarafından tespit edilen bilgilere dayanarak hazırlanan "Türkiye’de İnsan Hakları Savunucularının Karşılaştığı Baskı, Engel ve Zorluklara İlişkin Bilgi Notu (1 Eylül – 31 Aralık 2021)" yayınlandı. Bilgi notunda Türkiye’de insan hakları savunucuları ve sivil toplum aktörleri, insan hakları ihlallerini görünür kıldıkları ve yetkililerin insan haklarına aykırı politika ve uygulamalarına karşı yürüttükleri faaliyetleri nedeniyle baskı, engel ve zorluklarla karşı karşıya kaldığı belirtiliyor. 2021’in son dört ayında 1220 insan hakları savunucusuna yönelik olarak yargısal taciz, idari taciz, tehdit ve misilleme müdahalelerinden en az biri veya birkaçı birden uygulandı. 1 Eylül- 31 Aralık 2021 tarihleri arasında 833 insan hakları savunucusuna yargısal taciz uygulandı. 519 insan hakları savunucusuna karşı ceza kovuşturması yapılmıştır. 21 kişi hakkında mahkûmiyet hükmü verilerek hapis cezasına veya adli para cezasına çarptırıldı.

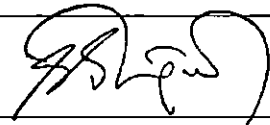
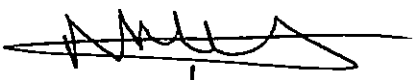
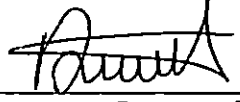
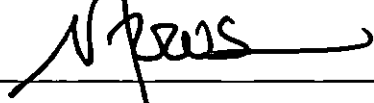
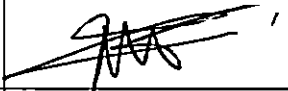
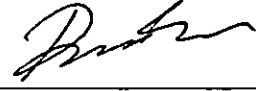
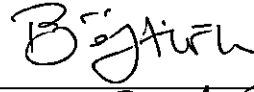
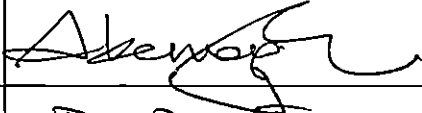
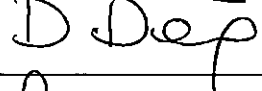
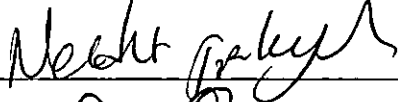
İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi üçüncü Gezi Davası’nda yargılamaya katılan tüm sanıkları mahkûm etti. Mahkeme geçtiğimiz günlerde davanın görülen sekizinci duruşmasında tutuklu sanık Osman Kavala’ya ağırlaştırılmış müebbet, Mücella Yapıcı, Çiğdem Mater, Mine Özerden, Can Atalay, Tayfun Kahraman, Yiğit Ali Ekmekçi ve Hakan Altınay’a ise 18'er yıl hapis cezası verdi. Can Atalay, davanın başlangıcında davanın avukatlarındandı. Sonradan davaya sanık olarak dahil edildi. Mücella Yapıcı ve Tayfun Kahraman’la birlikte Gezi olaylarının sembol isimlerindendi. Mimarlar Odası avukatı olarak Danıştay’da Gezi Parkı planlarını iptal ettirdi. Dava süreci boyunca kamuoyu oluşturmak için onlarca STK ve siyasal partinin katılımıyla Taksim Dayanışmasının oluşmasına önayak olanlardan ve sözcülerindendi.

Yine İnsan Hakları Derneği (İHD) Diyarbakır Şubesi’nin basılması, Yönetim Kurulu Genel Sekreteri’nin gözaltına alınması ve şube evrakına el konulması bu ihlallerden biridir. Son dönemde İHD Eş Genel Başkanı ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı’nın (TİHV) Kurucular Kurulu üyesi Öztürk Türkdoğan hakkında ardı ardına açılan davaları da bu baskılara örnek olarak anmak gerekmektedir.

İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün yayınlanan 2022 Dünya Raporunda Recep Tayyip Erdoğan hükümetinin Türkiye'nin insan hakları sicilini onlarca yıl geriye götürdüğünü ve uluslararası insan hakları hukukunu açıkça hiçe saydığını belirtti.

Türkiye, 2021 yılında, İstanbul Sözleşmesi olarak da bilinen Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nden çekilen ilk ülke oldu. Türkiye'nin Aralık ayında insan hakları savunucusu Osman Kavala'yı serbest bırakmayı reddetmesi üzerine, Avrupa Konseyi hükümetin Kavala'nın serbest bırakılmasını gerektiren bağlayıcı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararını ısrarla hiçe saymasına karşı yaptırım sürecini başlattı. Avrupa Konseyi tarihinde böyle bir yaptırım süreciyle karşı karşıya kalan ikinci ülke Türkiye oldu.

İnsan hakları savunucularına karşı şiddetin, nefretin, ayrımcılığın ve düşmanlığın beslendiği iklimin ortadan kaldırılması ve insan hakları savunucularına yönelik baskı ve engellemelerin tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

1.	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
2	NUSRETTİN MAGİN	ŞANLIURFA	
3	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
4	MEHMET RUŞTU TIRYAKİ	BATMAN	
5	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
6			
7	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	
8	RIDVAN TURAN	MERSİN	
9	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
10	OYA ERSOY	İSTANBUL	
11	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
12	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
13	SAİT DEDE	HAKKARİ	
14	PERO DUNDAR	MARDİN	
15	SIDIK TAŞ	SİİRT	
16	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
17	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
18	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	
19	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
20	TAYİP TEMEL	VAN	